

ETISK RÅD

AVGJØRELSE I SAK NR. 2009/28

Klager: X

Innklaget: Pareto Securities AS
Postboks 1411, Vika
0115 OSLO

Saken gjelder:

Klager var ikke klar over nylig spleis i selskapet da klager la inn ordre om salg av aksjer. Klager har gjort gjeldende at verdipapirforetaket på grunn av spleisen skulle ha foretatt nærmere undersøkelser vedrørende klagers faktiske beholdning forut for at salgsordren ble gjennomført.

Etisk Råd er satt med følgende medlemmer:

Geir Woxholth (Prof. dr. juris) (leder)
Asbjørn Wangerud
Tom Kristoffersen
Randi Nordstrøm

Klagen gjelder tap i forbindelse med salg av aksjer. Klager var ikke klar over nylig spleis i selskapet da klager la inn ordre om salg av aksjene han eide i IGNIS gjennom Pareto Securities. Klager har gjort gjeldende at verdipapirforetaket på grunn av spleisen skulle ha foretatt nærmere undersøkelser vedrørende klagers faktiske beholdning forut for at salgsordren ble gjennomført.

II

Klagers anførsler:

Umiddelbart etter at klager kom til Norge etter et utenlandsopphold la klager inn ordre om salg av 375 000 aksjer i IGNIS gjennom Pareto Securities. På grunn av utenlandsoppholdet hadde ikke klager fått med seg at det nylig hadde vært foretatt en spleis med faktor 25 slik at klagers opprinnelige 375 000 aksjer var redusert til 15 000 aksjer. For at det reelle salget skulle bli 15 000 aksjer måtte Pareto Securities kjøpe "tilbake" 360 000 aksjer for klager. Aksjekursen hadde i mellomtiden steget slik at tapet for klager utgjorde kr. 304 521.

Klager har vist til at en spleis på 25 tilsier at klager forut for spleisen måtte hatt nærmere 10 millioner aksjer for å tilsvare 375 000 aksjer etter spleisen. Klager mener at megleren burde ha gjort nærmere undersøkelser før salget ble gjennomført. Siden megleren som tok imot ordren ikke var klagers faste meglerkontakt, burde megleren ha vært ekstra aktsom i forbindelse med transaksjonen.

Klager har gjort gjeldende at han ikke var kjent med den reelle kursen på IGNIS (etter spleisen) på ordretidspunktet. Ettersom klager trodde han hadde 375 000 aksjer, solgte klager fordi kursen den siste tiden hadde gått nedover og fordi han trodde den ville synke ytterligere. Klager mener å huske at kursen hadde vært mye høyere enn kr. 0,44 som han kjøpte på, men at kursen hadde gått tilbake til vel 0,50. Kursen på kr. 13,50 som Pareto Securities har vist til gjelder etter spleisen og tilsvarer kr. 0,54 før spleisen. Klager viser til at han ikke kjente til spleisen eller den nye kursen etter utenlandsoppholdet.

Når det gjelder Pareto Securities anførsel om manglende muligheter til å sjekke aksjebeholdningen på klagers VPS-konto, har klager vist til at aksjene var registrert i Sparebanken Nord-Norge (SNN). Etter salget overførte Pareto Securities feilaktig noe over 5 millioner kroner til denne kontoen i SNN. Da feilen ble oppdaget klarte Pareto Securities å få tilbakeført beløpet fra klagers konto uten medvirkning fra klager vedrørende tilbakeføringen. Klager mener dette tyder på at Pareto Securities hadde mulighet via SNN å få fastslått hvor mange aksjer klager hadde på VPS kontoen.

Bakgrunnen for at det tok noe tid før skriftlig klage ble sendt til Etisk Råd var for det første fordi klager ikke var kjent med Etisk Råd før Pareto Securities nevnte denne klagemuligheten i et møte. Klager har vist til at Pareto Securities i møtet kom med kommentarer som gjorde klager usikker på om det hadde noen hensikt å kontakte Etisk Råd, og klager tok derfor kontakt med Finanstilsynet. Korrespondansen med Finanstilsynet tok lang tid. Klager la saken skriftlig frem for Finanstilsynet 2. juli 2008. Finanstilsynet gav svar på brevet henholdsvis 15. oktober og 31. oktober 2008. Klager fant ikke Finanstilsynets svar tilfredsstillende og skrev et nytt brev til tilsynet 3. desember 2008. Finanstilsynet besvarte dette brevet først 22. juni 2009. Klager har basert sin klage på Finanstilsynets siste brev datert 22. juni 2009, hvor tilsynet viser til liknende avgjørelser fra Etisk Råd. Først på dette tidspunkt ble klager klar over at det

hadde vært riktig å henvende seg til Etisk Råd med en gang. Sist har klager vist til at han ble svært utslått av saken og at han i perioder ikke var i stand til å gjøre noe med saken.

III

Innklagedes anførsler:

Pareto Securities mener prinsipalt at klagen må avvises, da forholdet som påklages er foreldet i henhold til behandlingsreglene. Videre mener Pareto Securities at det ikke foreligger "særlige grunner" som tilsier at Etisk Råd skal ta klagen til behandling selv om saken i utgangspunktet er foreldet.

Pareto Securities har vist til at det påklagede forholdet ble kjent for klager 30. juli 2007. Klagen er ikke datert, men oversendelsesbrevet fra Etisk Råd datert 14. desember 2008 viser at foreldelsesfristen på 1 år må være oversittet. I den grad Etisk Råd mener at det foreligger "særlige grunner" som taler for at saken likevel skal tas opp til behandling, mener Pareto Securities klagen ikke kan føre frem.

Den 9. juli 2007 ble det gjennomført en aksjespleis på 25:1 i Ignis ASA (IGNIS). Fra og med denne dato ble selskapets aksjer handlet med ny pålydende på NOK 2,50 pr. aksje som følge av ovennevnte spleis. VPS har opplyst at endringsmelding vedrørende ovennevnte spleis samt opplysninger om ny aksjebeholdning i IGNIS gikk ut til selskapets aksjonærer den 11. juli 2007. Klagers totale aksjebeholdning i IGNIS ble på grunnlag av ovennevnte spleis redusert fra 375 000 til 15 000 aksjer.

Klager ringte til megler i Pareto Securities 23. juli 2007 med ordre om å selge 375 000 aksjer i IGNIS. Etter en gjennomgang av lydopptak av denne telefonsamtalen mener Pareto Securities at det ikke foreligger særlige forhold som tilsier at megler burde forstått at klager ikke hadde det antall aksjer i IGNIS tilgjengelig som han la inn salgsordre på.

To dager senere, 25. juli 2007, ringte klager tilbake til megler for å sjekke at ordren var gjennomført. Klager fikk da opplyst at han kun hadde 15 000 aksjer i IGNIS på grunnlag av ovennevnte spleis som var gjennomført i selskapet 9. juli 2007. Som følge av at klagers ordre om salg av 375 000 aksjer allerede var gjennomført, måtte Pareto Securities kjøpe tilbake 360 000 aksjer på vegne av klager. Fordi aksjene etter salget hadde steget i verdi, ble klager påført et tap som følge av dekningskjøpet.

I klagen vises det til at Etisk Råd har behandlet tilsvarende saker tidligere, henholdsvis 1999/4, 2000/24 og 2002/4. Selv om det er visse likhetstrekk har Pareto Securities vist til at disse sakene skiller seg vesentlig fra denne konkrete saken.

Utgangspunktet som Klagerådet har lagt til grunn i alle ovennevnte saker er at den enkelte kunde selv er ansvarlig for å holde oversikt over eget aksjeinnehav. Videre spesifiseres det uttrykkelig at kunden selv er ansvarlig for å ha tilgjengelig de aksjer som ønskes solgt. I sak 1999/4 vises det spesifikt til det forhold at kunden kan ha beholdninger på flere VPS konti som en megler ikke nødvendigvis har innsyn i.

På bakgrunn av at klager ikke hadde VPS konto i Pareto Securities og Pareto Securities heller ikke hadde handel eller spørrefullmakt til klagers VPS konto, hadde ikke verdipapirforetaket mulighet for å sjekke aksjebeholdningen på klagers VPS konto.

Klagers salgsordre i IGNIS ble lagt inn to uker etter at spleisen ble gjennomført. Det må således tas høyde for at det gikk vesentlig lengre tid mellom tidspunktet for når spleisen ble gjennomført og salgstidspunktet i denne aktuelle saken enn hva som var tilfellet i tidligere sak som er vurdert av Etisk Råd. Pareto Securities har vist til at det i sak 2000/24 ble lagt vekt på at salgsordren ble lagt inn samme dag som spleisen ble gjennomført.

Videre har Pareto Securities vist til at VPS har bekreftet at endringsmelding i forbindelse med den aktuelle spleisen ble sendt ut 11. juli 2007 til selskapets aksjonærer. Således må det kunne legges til grunn at klager i god tid før salgsordren ble lagt inn 23. juli 2007 mottok informasjon vedrørende ovennevnte spleis.

Klager kjøpte sine aksjer i IGNIS gjennom Pareto Securities på kurs NOK 0,44, den 7. oktober 2004. Salget ble gjennomført på kurs NOK 13,50 og tilsier at kursen i den aktuelle perioden økte med 2968 %. En slik kursoppgang, selv over en periode på 3 år, må anses som unormal. Klager burde forstått at det kunne være bakenforliggende forhold som var årsak til denne voldsomme kursoppgangen.

Når det gjelder klagers anførsel vedrørende feilaktig utbetaling av salgsproveny for salg av 375 000 IGNIS-aksjer, har Pareto Securities bemerket at beløp for solgte aksjer normalt kun utbetales mot levering av aksjene. Fordi utlevering uteble fra klager, var overføringen til klagers konto som ble gjort den 26. juli 2007 en åpenbar feilaktig overføring. Beløpet ble derfor tilbakeført til Pareto Securities 2. august s.å. Etter det Pareto Securities har fått opplyst vil en åpenbar feilaktig overføring normalt skje uten at kontoinnehaver orienteres i forkant, men kontoinnehaver vil få melding om tilbakeføringen i ettertid i form av kontoutskrift. Pareto Securities viser til at det blir helt feil å hevde at denne tilbakeføringen fra klagers konto til Pareto Securities uten forutgående kontakt med klager, tilsier at Pareto Securities hadde tilgang til eller innsyn på klagers VPS konto.

Pareto Securities har for øvrig vist til at salgsordren ble ringt inn midt i fellesferien og at det ikke var klagers faste meglerkontakt som tok imot og gjennomførte ordren. Megleren hadde således ingen forutsetninger for å kjenne til klagers reelle aksjebeholdning.

Til slutt viser Pareto Securities til at lydopptaket av samtalen mellom klager og megler i forbindelse med ordreinnleggelsen 23. juli 2007 viser at aktuell markedskurs for IGNIS ikke ble nevnt eller diskutert i samtalen. Ved innleggelse av salgsordre vil en kunde normalt selv sjekke kursen på det aktuelle verdipapiret i forkant eller alternativt spørre megler om aktuell markedskurs. Hvis det er korrekt at klager ikke kjente til ny aksjekurs etter gjennomført spleis fordi han ikke hadde sjekket aksjekursen i rett i forkant av salget, finner Pareto Securities det noe underlig at klager ikke spurte om aksjekursen ved ordreinnleggelsen.

IV

Etisk Råd bemerker:

Klager innga klage ved brev 10. desember 2009. Pareto Securities har inngitt tilsvaer i brev 11. januar 2010. I tillegg til dette har partene kommentert hverandres anfoersler i samsvar med behandlingsreglene for Etisk Raad § 3-3 tredje ledd. Raadet har ogsaa gjennomgaatt lydopptak av samtale mellom klager og Pareto Securities i forbindelse med ordreinnleggelsen 23. juli 2007 samt to oppfoelgningssamtaler henholdsvis 25. og 30. juli s.a.

Pareto Securities har prinsipielt gjort gjeldende at saken ma avvises som folge av at den er kommet inn etter klagefristens utloep. Raadet er i utgangspunktet enig i at klagen er mottatt etter klagefristen, men har etter en konkret vurdering kommet til at klagen likevel tas til behandling, jf. behandlingsreglene § 3-2 siste punktum. Raadet har i sin vurdering lagt vekt pa at klager ikke har forholdt seg passiv i perioden, men har forsokt a fa saken vurdert av Finanstilsynet og at saksbehandlingen i tilsynet tok svaert lang tid.

Partene synes a vare enige om de faktiske forhold knyttet til gjennomfoerte transaksjoner. Raadet legger derfor til grunn at klager koapte aksjebeholdning i IGNIS 7. oktober 2004 gjennom Pareto Securities, samt at klager pa telefon 23. juli 2007 la inn ordre om a selge 375 000 aksjer i IGNIS. Klagers salgsordre ble gjennomfoert, men levering av tilstrekkelig antall aksjer fra klager uteble. Det ble da klarlagt at klagers beholdning bestod av 15 000 IGNIS. Bakgrunnen til dette var at Pareto Securities hadde formidlet og gjennomfoert klagers salgsordre av 375 000 IGNIS pa et tidspunkt da klager kun eide 15 000 aksjer i selskapet som folge av aksjespleis vedtatt pa generalforsamling i selskapet 7. juli 2007. Aksjespleisen ble gjennomfoert 9. juli s.a. Pareto Securities foretok derfor et dekningskoep av 360 000 IGNIS pa vegne av klager. Dette dekningskoepet paforte klager et tap.

Nar det gjelder den gjennomfoerte aksjespleis samt opplysninger om ny aksjebeholdning i selskapet, legger Raadet videre til grunn at endringsmelding ble sendt ut av VPS til selskapets aksjonarer 11. juli s.a.

Utgangspunktet i denne saken er at klager hevder han ikke var kjent med spleisen som var gjennomfoert i selskapet omtrent to uker forut for salgsordren ble lagt inn. Det avgjoerende spoersmalet er saledes hvem av partene som skal ha risikoen for at klagers salgsordre pa 375 000 aksjer ble gjennomfoert til tross for at klager kun hadde 15 000 aksjer.

Raadet viser innledningsvis til den klare hovedregelen om at den enkelte kunde selv er ansvarlig for a holde oversikt over eget aksjeinnhav. Videre er kunden selv ansvarlig for a ha tilgjengelig de aksjer som oenskes solgt. Raadet viser herunder til at det verdipapirforetaket som formidler og gjennomfoerer ordre for kunden ikke noedvendigvis har tilgang til eller spoerrefullmakt pa kundens VPS konto, samt at kunden kan ha beholdning pa flere VPS konti som verdipapirforetaket ikke har tilgang til.

Raadet viser til at det ved innleggelse av salgsordre hvor kundens aksjebeholdning er ukjent, ma stilles ekstra krav til meglers aktsomhetsplikt i de tilfellene en salgsordre skjer kort tid etter at en spleis er blitt gjennomfoert. I dette tilfellet ble klagers salgsordre lagt inn 14 dager etter spleisen. En gjennomgang av ovennevnte lydopptak av samtalen mellom megleren og klager i forbindelse med ordreinnleggelsen, viser at det ikke var noe i samtalen som tilsa at megleren burde ha forstatt at klager ikke hadde de aksjene som han oensket solgt tilgjengelig. Videre viser Raadet til at heller ikke salgsordrens stoerrelse isolert tilsa at megler burde ha gjort ytterligere undersokelser med hensyn til om klager hadde aksjene tilgjengelig, ogsaa hensyntatt at Pareto Securities ikke hadde tilgang til eller spoerrefullmakt til klagers VPS-konto.

På bakgrunn av ovennevnte forhold er det Rådets oppfatning at det ikke forelå en slik skjerpet aktsomhetsplikt fra meglerens side i dette tilfellet. Rådet har særlig lagt vekt på at det var gått såpass mange dager fra spleisen ble gjennomført til klagers ordre ble lagt inn. Noe annet ville vært tilfelle dersom ordren hadde blitt lagt inn samme dag eller et fåtall dager etter at aksjespleisen var gjennomført.

Rådet har etter dette kommet til at det ikke forelå konkrete forhold i denne saken som tilsier at man kan fravike utgangspunktet om at kunden selv er ansvarlig for eget aksjeinnehav. Videre mener Rådet at klager selv må være ansvarlig for at han ikke har tilegnet seg den informasjon om aksjespleisen som var tilsendt klager gjennom VPS' endringsmelding, samt at han ikke sjekket eller forespurte om aksjens "nye" kurs etter gjennomført spleis.

Etisk Råd har etter dette fattet følgende vedtak:
Klager gis ikke medhold.

Oslo, 1. september 2010